

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๓๒/๕๗ | ๕ - ๑๑ พ.ค.๕๗

สิทธิมนุษยชน : “น้ำผึ้งหยดเดียว” ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

จากกรณีที่บรูไนจะบังคับใช้กฎหมายชารีอะห์ (Shari'ah Penal Code) ควบคู่กับกฎหมายพลเรือน (Civil Law) ที่มีอยู่ ซึ่งเป็นประเด็นที่อาจกระทบกับสิทธิมนุษยชน หรือกรณีวิกฤตยูเครนที่ขยายวงกว้างกว่าการแยกตัวของ Crimea ไปเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซียอันส่งผลกระทบต่อการเมืองในระดับภูมิภาคให้ย้อนกลับไปคล้ายกับสูญยุคสมัยของสงครามเย็น รวมไปถึงกรณีผลลัพธ์ของกระแสของอาหรับสปริงส์ ที่ปัจจุบันกลับกลายเป็นว่า รัฐบาลทหารกลับมามีอำนาจปกครอง แทนที่จะเป็นรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนคาดหวังในตอนต้น ปรากฏการณ์เหล่านี้ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์ที่เกี่ยวข้องผกผันกันระหว่างหลักสิทธิมนุษยชนกับการปฏิรูปทางการเมือง การปกครองในศตวรรษที่ ๒๑

จากสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองที่กำลังร้อนระอุในหลายๆประเทศ แม้จะเป็นการเรียกร้องในสิ่งที่ต่างกัน แต่เกือบทุกสถานการณ์กลับมีจุดร่วมที่เป็นชนวนของปัญหาเหมือนกันคือ “สิทธิมนุษยชน” ทั้งในกรณีของการมองข้ามความสำคัญและกรณีของความไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง กระทั่งนำไปสู่ความวุ่นวายในประเทศ สามกรณีต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่ค่อนข้างชัดเจนที่สัมพันธ์กับมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ และควรมีการศึกษาวิเคราะห์ให้แตกลึกต่อไป ได้แก่

บรูไนดารุสซาลาม : การบังคับใช้กฎหมายชารีอะห์กับประเด็นสิทธิมนุษยชน

จากกรณีที่สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบรูไน ทรงโปรดให้มีพระบรมราชโองการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (Royal Gazette) เกี่ยวกับการนำกฎหมายอาญาอิสลาม (Shari'ah Penal Code) มาบังคับใช้ควบคู่ไปกับกฎหมายพลเรือน (Civil Law) ที่มีอยู่ เพื่อค้ำชูศาสนาอิสลามและสกัดกั้นค่านิยมจากภายนอก แต่กลับถูกต่อต้าน

อย่างรุนแรงจากนักสิทธิมนุษยชนและองค์กรต่างชาติว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กระทั่งออกแถลงการณ์งดการสนับสนุนกิจการทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับราชวงศ์บรูไน เพื่อเป็นการแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ถึงความไม่เห็นด้วยกับกฎหมายฉบับดังกล่าว

กฎหมายชารีอะห์ คือ ประมวลข้อปฏิบัติต่างๆ ของศาสนาอิสลามที่ครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ระบบการปกครองระบบเศรษฐกิจ การดำเนินธุรกิจ การธนาคาร การทำสัญญา ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ทางเพศ การอนามัย และปัญหาสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากหลักนิติศาสตร์ (jurisprudence) ของศาสนาอิสลาม

ในกรณีของบรูไนมีแนวโน้มว่า ชารีอะห์จะถูกนำมาใช้เป็นแกนหลักในระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แต่ยังคงไม่ชัดเจนว่า จะนำมาบังคับใช้เฉพาะผู้ที่เป็นมุสลิมหรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้

ทำให้สำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติออกมาเตือนถึงผลกระทบของการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว เนื่องจากกฎหมายสากลถือว่าบทลงโทษบางอย่างของกฎหมายจารีตประเพณี เช่น การตัดมือ การปาด้วยก้อนหินจนตาย เป็นการทรมานที่โหดร้าย ลดค่าความเป็นมนุษย์และไร้ซึ่งมนุษยธรรม

ยูเครน : จาก “ไครเมีย” สู่อสังคราญครั้งใหม่

รัสเซียกำลังจะหมุนโลกให้กลับไปสู่ศตวรรษที่ ๒๐ ด้วยการใช้อำนาจทหารบุกเข้าไปยึดผนวก Crimea และประกาศเขตอิทธิพลของรัสเซียในดินแดนที่เชื่อว่าเป็นสิทธิอันชอบธรรมของตนในการนำกลับคืนมาสู่รัสเซีย

วิกฤตยูเครนจึงถูกคาดการณ์ว่า จะทำให้โลกเข้าสู่ยุคสังคราญครั้งใหม่ เพียงแต่สังคราญครั้งนี้มีลักษณะโดดเด่นแตกต่างจากครั้งแรกที่สิ้นสุดในปี ค.ศ.๑๙๙๑ ที่มหาอำนาจจาก ๒ ขั้ว มีบทบาทสำคัญ เพราะครั้งนี้ตัวละครสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือชาวยูเครนเชื้อสายรัสเซียที่ออกมาเรียกร้องสิทธิของตนตามหลักสิทธิ ในการกำหนดใจตนเอง (The Right of Self-determination) เพื่อกำหนดทิศทางการเมือง การปกครองของตนและการแยกตัวออกจากยูเครน โดยรัสเซียเป็นเพียงฝ่ายสนับสนุนและสหรัฐฯ กับอียู คือ ฝ่ายคัดค้านเท่านั้น กรณีของยูเครนจึงอาจจะจุดเริ่มต้นของ การกระจายความขัดแย้งไปอีกหลายประเทศทั่วโลก

อียิปต์ : อาหารสปริงส์ผิดทิศผิดทาง

หลังจากอดีตประธานาธิบดีฮอสนี มูบารัค แห่งอียิปต์ ถูกประชาชนเรียกร้องให้ลงจากอำนาจ จนในที่สุดต้องลงจากตำแหน่งและอียิปต์เข้าสู่การร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก่อนเลือกตั้งตั้งขึ้นทั่วประเทศ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคภราดรภาพมุสลิม (Muslim Brotherhood) ชนะการเลือกตั้ง และนายมุฮัมหมัด มอร์ซี เป็นประธานาธิบดีคนแรกของอียิปต์ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่กลับบริหารประเทศตามแนวความคิดของตนโดยไม่ยอมยอมกับฝ่ายที่เห็นต่าง ทั้งที่เป็นห้วงเวลาที่ประชาธิปไตยในอียิปต์กำลังเบ่งบาน ชาวอียิปต์จึงชุมนุมต่อต้านเรียกร้องให้นายมอร์ซีลาออก และนำไปสู่การ

ทำรัฐประหารโดย นายพลอับเดล ฟัตตาห์ อัล ซีซี (Abdel Fattah El-Sisi) เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๖ กองทัพจึงกลับมาใช้อิทธิพลทางการเมืองเหมือนในสมัยของประธานาธิบดีมูบารัค

ล่าสุดการที่ศาลชั้นต้นของอียิปต์ตัดสินประหารชีวิตนักโทษจำนวน ๕๒๘ คน ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนพรรคภราดรภาพมุสลิม (Muslim Brotherhood Party) ในโทษฐานชุมนุมก่อความไม่สงบทางการเมือง ฆ่าตำรวจ รวมถึงทำลายทรัพย์สินของราชการ ได้ก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากนานาชาติที่ไม่เห็นด้วยกับการถอยหลังกลับไปสู่รัฐทหารและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในการแสดงออกทางการเมืองอีกครั้งของอียิปต์

บทส่งท้าย

หากพิจารณาปรากฏการณ์ทั้ง ๓ กรณีนี้ผ่านปัจจัยทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และความพร้อมของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ จะพบว่าในกรณีของบรูไน กฎหมายจารีตประเพณีที่มีที่มาจากหลักการอิสลามกำลังจะถูกนำมาใช้เพื่อสกัดกั้นภัยคุกคามจากวัฒนธรรมต่างชาติที่จะเข้าสู่บรูไน แต่กฎหมายนี้ก็อาจจะกำลังสวนทางกับวิถีประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามหลักสากล ซึ่งความขัดกันของ ๒ หลักการนี้กำลังเป็นประเด็นที่อ่อนไหวมากสำหรับบรูไน ขณะที่กรณียูเครนก็เป็นตัวอย่างของการตัดสินใจที่ไม่คำนึงถึงประวัติศาสตร์ และความต้องการของคนในพื้นที่ นำมาซึ่งความขัดแย้งและชนวนเหตุแห่งสังคราญ และท้ายสุดกรณีของอียิปต์ที่แม้ว่าชนชั้นปัญญาชนจะประสบความสำเร็จในการเรียกร้องความเสมอภาคทางสังคมและการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แต่การขาดความพร้อมและความเข้าใจของการเป็นประชาธิปไตย ก็นำประเทศไปสู่สถานการณ์ที่ย่ำแย่กว่าในอดีตเสียอีก

ปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นทำให้ประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชน ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ก่อนที่ประเด็นนี้จะกลายเป็น “น้ำผึ้งหยดเดียว” ที่ทำให้ทุกวิกฤตรุนแรงมากขึ้น.....

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Weekly Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง
- เศรษฐกิจ
- สังคม
- วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี
- การทหาร
- พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ .....

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

